

Werken aan de natuur in het Wisselse Veen

Nieuwsbrief gebiedsproces Wisselse Veen

Nummer 1, april 2018

De provincie Gelderland werkt samen met een aantal organisaties aan het versterken van de natuur in uw omgeving. Een deel van het Wisselse Veen is aangewezen als Natura 2000-gebied. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Het overige deel ligt in het Gelders Natuurnetwerk. We willen de natuur in het Wisselse Veen beter beschermen. Daarvoor zijn maatregelen nodig. Met deze nieuwsbrief informeren wij u over de voorbereidingen op de maatregelen.

Bijzondere natuur beschermen en versterken

Het Wisselse Veen is een afwisselend gebied met natte graslanden, vennen, kwelbeken en sloten op de grens van de Veluwe. In het waardevolle hellingveen groeien zeldzame planten als blauwe knoop en waterdrieblad. De rugstreeppad voelt zich er thuis en in het natte gebied broeden vogels als rietgors, waterral en watersnip. We willen het leefgebied van onder andere deze planten en dieren verbeteren en het hellingveen herstellen. Veel zeldzame planten en dieren hebben het namelijk moeilijk. Hun leefgebied is klein en de grond is in delen van het gebied te droog en te voedselrijk. Als we de omstandigheden verbeteren, dan kan de natuur zich herstellen en is ze beter bestand tegen onder andere stikstof.

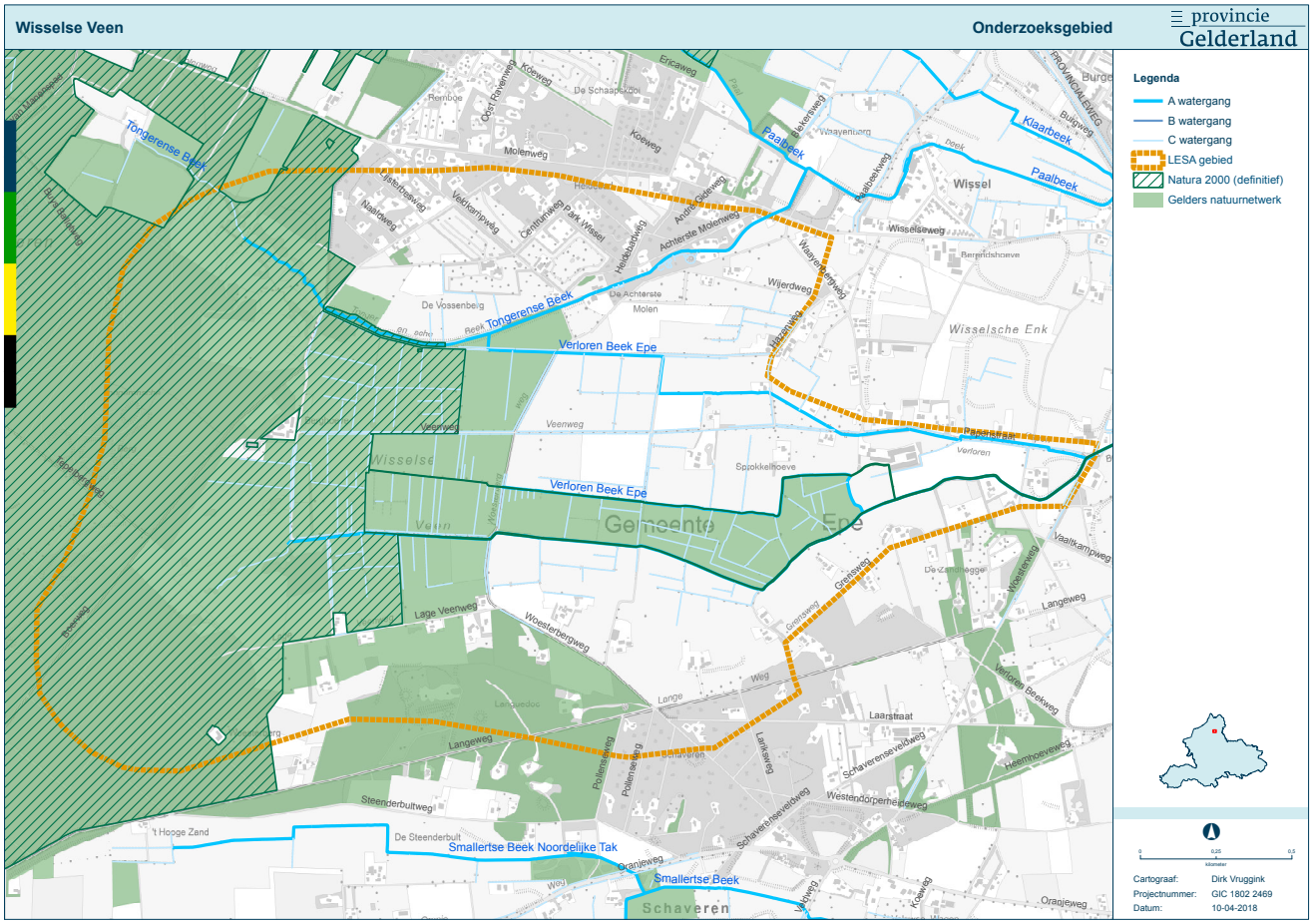
Maatregelen voor de natuur

In deze eerste nieuwsbrief over het Wisselse Veen leest u wat onze plannen zijn voor het gebied. Om de natuurkwaliteit van het hellingveen, de omliggende vennen en graslanden te behouden en te versterken is het nodig dat het natuurgebied natter wordt. En om de natuur weerbaarder te maken, is het nodig het gebied te vergroten. Een deel van het Wisselse Veen is enige jaren geleden al ingericht, maar aanvullende maatregelen zijn nodig om het gebied robuuster en beter bestand te maken tegen invloeden van buitenaf.

Betrokken organisaties

Voor de uitvoering van de maatregelen werkt de provincie Gelderland samen met de Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen, Waterschap Vallei en Veluwe en de gemeente Epe.

provincie Gelderland

Natura 2000 en Programma Aanpak Stikstof

Natuur behouden en ontwikkelen
Voor elk Natura 2000-gebied is een beheerplan opgesteld. In het Natura 2000-beheerplan voor de Veluwe (waar het Natura 2000-deel van het Wisselse Veen onder valt) staat wat nodig is om de natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Ook geeft het beheerplan helderheid over (bedrijfs)activiteiten in en rond het gebied.

Neerslag van stikstof uit de lucht terugdringen
Al jaren is er in veel Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof. Dat is schadelijk voor de natuur. Daarom hebben het Rijk en de provincies een programma opgesteld om stikstof terug te dringen, de natuur te versterken en ruimte voor economische ontwikkelingen te creëren. Dit is het Programma Aanpak Stikstof (PAS). De zogeheten PAS-maatregelen uit dit programma moeten ervoor zorgen dat de natuur weer tegen een stootje kan en beter bestand is tegen stikstofuitstoot.
Deze PAS-maatregelen zijn alleen nodig in het Natura 2000-deel van het Wisselse Veen. Ze zijn definitief vastgesteld en opgenomen in het bovengenoemde Natura 2000-beheerplan voor de Veluwe. De provincie is wettelijk verplicht de maatregelen vóór juli 2021 uit te voeren. Met deze maatregelen ontstaat weer ruimte voor economische activiteiten in de buurt van het Natura 2000-gebied.

Verdroging tegengaan
Uit eerder onderzoek is gebleken dat we de PAS-maatregelen kunnen uitvoeren op het terrein van de Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen. De maatregelen bestaan uit ingrepen in het stelsel van sloten en greppels, waardoor het gebied natter zal worden, en het verwijderen van stikstofrijke grondlagen. Hiermee kunnen we verdere verdroging van het gebied voorkomen en zorgen voor herstel van plantensoorten die afhankelijk zijn van kwelwater.

We verwachten dat de uitvoering van deze maatregelen geen negatieve gevolgen voor de omgeving oplevert. Bij het uitwerken van eventueel aanvullende natuurmaatregelen is aandacht voor mogelijke gevolgen voor omwonenden.

Grond ruilen, kopen of verkopen
Medewerking aan natuurherstel en -ontwikkeling buiten het Natura 2000 deel van het Wisselse Veen vindt plaats op vrijwillige basis. We gaan in overleg met de grondeigenaren in het gebied om te kijken of we door vrijwillige grondruil, aan- of verkoop een betere ligging van de gronden voor natuur- en landbouwkundig gebruik kunnen verkrijgen.
De eigenaren van Landgoed Tongeren hebben samen met Geldersch Landschap & Kasteelen inmiddels 45 hectare landbouwgrond omgevormd tot natuur.

Voor planten, dieren én mensen

Het Wisselse Veen wordt niet alleen een aantrekkelijk gebied voor planten en dieren, maar ook inwoners van het gebied profiteren straks van de nieuwe natuur. We willen dat inwoners en recreanten wandelend of fietsend kunnen genieten van de rijke natuur. Bij de planvoorbereiding en -uitwerking wordt ook gekeken naar de (recreatieve) ontsluiting en de beleving. En uiteraard houden we ook rekening met de belangen van de landbouw en cultuurhistorie.

Een vergrootglas op de landschapsecologie van het Wisselse Veen

Op 21 maart is Bosgroep Midden Nederland begonnen met een landschapsecologische systeemanalyse (lesa) voor het Wisselse Veen. Een lesa klinkt uitgeschreven als een hele mond vol, maar wat houdt dit nou eigenlijk in?

Wat is een lesa?

Een lesa is een systematiek om gestructureerd in beeld te brengen hoe een gebied in elkaar zit qua bodem en water: hoe is de bodemopbouw, hoe lopen de grondwaterstromen, waar komt kwel aan de oppervlakte, etc. Daarmee kan worden bepaald welke natuur zich waar kan ontwikkelen.

Waarom een lesa?

Tijdens de inloopavond op 20 maart hebben we een aantal keer de vraag gekregen: ‘waarom gaan jullie dat allemaal onderzoeken, dat is toch al gedaan?’. Er is in het Wisselse Veen inderdaad al veel onderzocht. Deze onderzoeken hebben vaak alleen maar een kleiner gebied bekeken.

Met het onderzoek van Bosgroep Midden Nederland willen we voor het totale gebied het functioneren in beeld krijgen. Voor dit onderzoek gaan we niet alles overnieuw doen. De al uitgevoerde onderzoeken worden hierin meegenomen.

Welk gebied wordt onderzocht?

Voor de afbakening van het onderzoeksgebied is ingeschat tot waar grondwater het Wisselse Veen instroomt. In het noorden en zuiden hebben we de grens daarom ongeveer gelegd op ruggen van het dal waar het Wisselse Veen in ligt. De oostgrens is gelegd op de plek waar de afvoer van oppervlakte-water bij elkaar komt. Zie kaart op pagina 2.

Hoe gaan we het doen?

Een lesa komt tot stand door het verzamelen van bestaande gegevens, maar ook door buiten in het veld gegevens te verzamelen. Voor de lesa van het Wisselse Veen maakt Bosgroep Midden Nederland gebruik van de bestaande rapporten. In het veld kijken ze naar:

- de kwaliteit en kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater
- stromingsrichting van het oppervlaktewater
- bodemtypes
- indicatieve plantensoorten (dit zijn planten die door hun aanwezigheid bijvoorbeeld aangeven of ergens grondwater in het maaiveld aanwezig is of dat er veel of weinig voedingsstoffen in de bodem aanwezig zijn. Dit bepaalt mede welke natuur zich op die plek kan ontwikkelen).

Alle metingen en boringen worden met de hand gedaan. Wanneer we deze werkzaamheden gaan uitvoeren, nemen we vooraf contact op met de eigenaren van de percelen die we willen bekijken.

Wanneer

Het opstellen van de lesa neemt het grootste deel van het jaar in beslag en wordt eind dit jaar afgerond. Dan ligt er ook een voorstel voor een mogelijke inrichting van het gebied.
In onderstaande grove planning staat wanneer Bosgroep Midden Nederland verwacht in het veld werkzaamheden uit te voeren.

Voor vragen over de lesa kunt u terecht bij Jelmer Reyntjes, j.reyntjes@gelderland.nl, 026 359 97 89.

Werkzaamheden in het veld	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Boringen			X						
Bemonsteren sloten					X				
Indicatorsoorten karteren			X						
Grondwatermonitoring	X							X	

Planning voorbereidingen maatregelen

Voordat we de maatregelen kunnen uitvoeren, moeten er nog verdere studies en plannen worden uitgewerkt. Denkt u hierbij aan: studies naar het functioneren van het water- en ecologisch systeem (de lesa), het maken van een inrichtingsplan en het aanvragen van vergunningen om de maatregelen te kunnen uitvoeren.

De planning ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:
2018: uitvoering en rapportage lesa
2019: vaststellen voorlopig en definitief ontwerp inrichting
2020: vergunningenprocedures en uitvoeren maatregelen
2021 en later: uitvoeren maatregelen

Blauwe knoop, foto Hans Dekker Saxifraga

Wandelen met de boswachter

Regelmatig organiseert de Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen wandelingen in het natuurgebied het Wisselse Veen en de Tongerense Heide. De boswachter kent het gebied op zijn duimpje en vertelt u graag over de dieren en planten die er leven. Wilt u ook een keer op pad met de boswachter? Kijk dan op de website van Geldersch Landschap & Kasteelen: https://www.glk.nl/landschap-kastelen/locatie/?locatie=32.

Hoe blijft u geïnformeerd?

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u eigendommen heeft in of dicht bij het Wisselse Veen, omdat u omwonende bent of in het verleden betrokken was bij ontwikkelingen in het gebied. Wij houden u via deze nieuwsbrief op de hoogte van de ontwikkelingen in het Wisselse Veen. Gedurende de looptijd van het project ontvangt u 2 keer per jaar een nieuwsbrief, of vaker als er nieuws is.
De nieuwsbrieven sturen we digitaal. Ontvangt u de nieuwsbrief nog niet via de mail en wilt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in het gebied? Stuur dan een mail naar: j.takke@gelderland.nl.
Als u geen e-mailadres heeft, neem dan telefonisch contact op, dan sturen wij u de nieuwsbrief per post.

Inloopbijeenkomsten over het Wisselse Veen
Naast de nieuwsbrief organiseren wij gedurende de looptijd van het project inloopbijeenkomsten voor in- en omwonenden, eigenaren en grondgebruikers van het Wisselse Veen. Zo was op 20 maart 2018 de eerste inloopbijeenkomst, waarvoor veel belangstelling was. Bezoekers lieten zich die avond informeren over onze plannen voor het gebied. Volgende bijeenkomsten kondigen we aan via deze nieuwsbrief en via de lokale huis-aan-huisbladen.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een initiatief van de provincie Gelderland en komt tot stand in samenwerking met de Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen, Waterschap Vallei en Veluwe en de gemeente Epe.

Meer informatie op website

Achtergrondinformatie en documenten, zoals het beheerplan voor de Veluwe kunt u raadplegen op www.gelderland.nl/wisselse-veen.

Provincie Gelderland
Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl

18 150 309